

Trágár anyukák, kullogó gyerekek - verbális ridegtartás a családokban

Törő Vanda - 2019-04-25 00:12:14

A reggeli csúcsokban az óvodák környékén sétálva nem csak versenyzői sebességgel érkező autókat lehet észlelni a parkolóban, de gyorsan megütheti az arra járó fülét egyes anyukák káromkodása, az olykor nyomdafestéket nem tűrő beszéde a 3-6 éves gyerekeikhez, hogy a porosz szigort ki ne felejtsük. A gyerek lesütött szemekkel száll ki az autóból, majd szomorúan kullog szülőanyja után, esetleg mellette. Az anyukák közben végig kiabálva ecsetelik, mennyire késésben vannak, és hogy gyerünk már, haladjunk már, micsinálsz te büdös kölyök. Jogosan fogalmazódhat meg a kérdés: *Mi zajlik otthon, ha a nyílt utcán is megengedik maguknak ezt a viselkedést? Tudják-e, mit érezhet a gyerekük az inzultus közben?*

fotó:

A kérdező gyerek sokkolhatja a türelmetlen szülőt

Szülők részéről ez a fajta beszéd a türelmetlenségükből adódhat. *De akik otthon vannak, azok mégis miért?* - teszi fel a kérdést egy szakmáját több évtizede gyakorló óvónő. *Ma már mindent készen kapnak* - folytatja. Igen, manapság már nem kell mosni a pelenkát, hiszen van eldobható verzió, nem kell megfőzni a gyerek ennivalóját, hiszen az is megvásárolható készen a boltokban. Az óvónő szerint az anyát az is sokkolhatja, ha a gyereke kérdéseket tesz fel otthon, és olyankor rögtön elzavarják a kicsit, pedig nagyon fontos lenne, hogy a gyerek érdeklődésére válaszoljon az anya, és a gyerek elmondhassa például azt is, mi történt aznap vele az óvodában. *Szánjon időt a gyerekre, hallgassa meg, mi történt aznap az oviban! Ne küldje el maga mellől, amíg például csinálja a vacsorát, hanem hallgassa meg addig a gyereket!* Másik problémaként azt látja a szakember, hogy a mai fiatalok nagyon fáradékonyak, amit csúnya beszédben vezetnek le. Sőt gyakorta már ezt hozzák a saját neveltetésükből is, szinte megszokott, természetes a trágár szóhasználat, ami nem feltétlenül indulatból vagy haragból jön. Az óvónők, ha van rá mód, minden szülővel külön foglalkoznak és

igyekeznek őket ellátni tanácsokkal.

Bardócz Brigitta óvodapedagógus szerint a szülőkben *nincs meg a kellő önkontroll, a megfelelő türelem a gyermekhez. Egyszerűbb káromkodni, mint higgadt fejjel végiggondolni a történéseket.*

fotó:

A gyermek nem a szülő birtoka

A probléma komplexitását jelzi, hogy gyakran maga a gyereket vállaló, gyereket nevelő anyuka sincs rendben, akár az önmagával, akár a körülötte lévő világgal való kapcsolatáról beszélünk. Ebből talán egyenesen következik az, ahogyan a gyerekeivel (nem) képes kommunikálni.

Ha a szülő így kommunikál, nem biztos, hogy felismeri ennek helytelenségét, nem biztos, hogy ezt problémaként megfogalmazza magában – mondja **Korom Ágnes** klinikai gyermek szakpszichológus. Szerinte több minden állhat a háttérben, de fontos hangsúlyozni, hogy a szülőnek van egy általános viszonyulása a világhoz, önmagához, más emberekhez, és van a szülő-gyerek viszony. A gyerekekkel történő kommunikációban, viselkedésben megjelenik az, hogy a szülő hogyan érzi magát a bőrében, milyen az énképe, az önelégedettsége. Az ebből fakadó frusztráció tükröződik verbális megnyilvánulásában is. Abban is, hogy mit enged meg magának a szülő, egyáltalán tiszteletben tartja-e a határokat. *Manapság egy egocentrikus világban élünk, ahol úgy gondoljuk, minden értünk van. Ha valami nem úgy történik, ahogy szeretném, akkor feljogosítva érzem magam, hogy kipufogtassam másra. Ha körülöttem minden értem van és az enyém, akkor a határokat nem kell tiszteletben tartani, és erre a gyerekek sajnos kifejezetten jó alanyok, hiszen ők a kisebb ellenállás. Egyenlőtlenek a hatalmi viszonyok, emiatt egy gyerek nem tudja azt mondani, hogy „márpedig te*

így velem nem beszélj!”. Sok szülő úgy éli meg, hogy a gyermeke az ő saját birtoka, aki arra született, hogy érte legyen, az ő vágyait, hiányait töltsse be, feladata pedig annyi, hogy az elvárásoknak, elképzeléseknek megfeleljen. Ebből is fakad az, hogy gyermekére nem mint saját jogon létező, különálló entitásra tekint, és ez nyilvánul meg abban, ahogyan beszél hozzá, nem tartva tiszteletben a személyes határokat. Nem is feltétlen a tartalommal van a gond, hiszen a legszebb tartalmú mondatot is lehet olyan hangsúllyal mondani, hogy az bántó legyen. Problémát jelent az is, hogy a gyerekek nem tudják megvédeni magukat verbálisan, hiszen az ő világuk a mozgás, a cselekvés. A feszültséget is ilyen formában vezetik le. Ebből is fakadhat a kora gyermekkori agresszív fizikai viselkedés. *Továbbá a szülő kommunikációja mintául is szolgál a gyerek számára – nem csupán a szavak tartalmi részét, hanem magát a viszonyulásmódot tekintve is, így az agresszív verbális szinten is megjelenhet a gyermeki viselkedésben.*

fotó:

Megélik vagy túlélnek a gyerekkort?

Ezt a problémát a kisgyermekes anyukák is tapasztalják: **Szandra** úgy gondolja, hogy azok az anyukák, akik csúnyán beszélnek a gyerekeikkel, valójában magukkal nincsenek kibékülve, és teher nekik a saját gyerekük, egyszerűen nem élték ki magukat korábban. Nem gyerekként kezelik a gyereküket.

Az óvónők, a gyermekpszichológusok és az anyák egymásnak igyekeznek segíteni, hogy a gyerekek valóban megélhessék a gyerekkort, és ne túléljék. De ez már, mondhatni, tűzoltás. Amennyiben az anyák nem partnerek a változtatás előremozdításában, úgy a gyerekek felnőtté válásuk során a hozott mintákból, tapasztalatokból fogják saját kapcsolataikat is alakítani, s így tovább örökíthető a gyermekekkel való helytelen bánásmód. **Adrienn**, aki egy kétgyermekes anyuka, hangsúlyozza, mennyire fontos az, hogy a gyerekek lássák azt, a szüleik hogyan kezelik az érzelmeiket, indulataikat. Egy stabil szülőttől sokkal jobb példát látnak, mint egy túlhajszolttól vagy érzelmileg labilistól. Ő egyenrangú emberként tekint a gyerekeire. Szerinte így lehet kiegyensúlyozott

gyerekeket nevelni, akik a viselkedésükkel később sem adnak okot a szülői ordítózásra, vagy csak nagyon ritkán. Ami igazán fontos, hogy a gyerek sok ölelést kapjon, elérhető legyen számára a szülő közelsége, ezáltal is megadva azt az érzést, hogy *mindig ott vagyunk, amikor szükség van ránk*, de ő dönthessen a mikorról.

És aki nem anyatípus?

Manapság egyre divatosabb a nők méhében turkálni és kérdőre vonni a még gyermekteleneket, hogy mégis mikor várható a baba. Ha a válasz a ködösítő *nem tudom*, akkor megdöbbenve kérdezik: *de ugye akarsz?* És ha erre a kérdésre az illető – kiállva magáért – határozottan azt mondja, **nem**, akkor gyakran elég komoly szemöldökráncolás jelenik meg a kérdező arcán. Hiába a feminizmus, hiába a gender tudományok eredményei, hiába a 21. század, még mindig ott tartunk, hogy vannak, akik szerint egy nő pusztán az anyaságban teljesezhet ki, és szinte csak az ad értelmet és legitimitást a létezésének. Amennyiben ettől a csodától az illető tudatos döntést hozva eláll, olyan megbélyegzés áldozata lesz, mint a kora újkorban egy boszorkány.

Pedig nem csak arról van szó, hogy tisztában van azzal: nem egy anyatípus? Egyszerűen nem való neki gyerek, és el akarja kerülni azt, hogy a gyerekének sok felesleges szenvedést kelljen elviselnie. Ezt pedig az *élni és élni hagyni* elv értelmében jobb lenne inkább tisztelni és elfogadni.

A gyerekvállalás jelentősége hiába van a mai napig elbagatellizálva, elCSOKosítva, óriási felelősség egy új életet világra hozni, és aztán odafigyeléssel, szeretettel, odaadással nevelni, terelgetni a különböző életkorszakok útvesztőiben. És akkor még meg sem említettük azt, hogy a gyereknevelés alapvetően páros feladat, mégis – egy 2018-as felmérés szerint – ma Magyarországon 300 ezer egyedülálló szülő nevel gyereket.

Mennyiség? Nem minőség?

Otthon kezdődik minden. Engedi-e a család, hogy tagjai önmaguk lehessenek, önálló döntéseket hozhassanak, és mondhassanak nemet például egy korai gyerekvállalásra? Engedi-e a társadalom megbélyegzés nélkül, hogy tagjai önmaguk lehessenek, megélhessék saját magukat, dolgozhassanak a fejlődésükön? És vajon tényleg helyes-e az a politika, amely a családalapítást, gyermekvállalást mennyiségi, és nem minőségi szempontból közelíti meg? Van-e elég szakember, hogy kellő időben segítséget nyújthassanak az anyákká válóknak a megfelelő, minőségi anyasághoz, és a későbbi szülő-gyermek kapcsolat kialakításához? Eléggé nyitott-e a társadalmunk arra, hogy aki nem akar anya lenni, azt elfogadjuk? Eléggé nyitottak vagyunk-e ahhoz, sőt megengedett-e az, hogy merjünk segítséget kérni? Vagy hagyjunk mindent a mostani mederben folyni, és forduljunk el a problémától?

Mindannyiunk felelőssége. A tied, az enyém, a szakemberé, mindenkié. Szóalj fel azokért a gyerekekért, akik szemüket lesütve kullognak a kiabáló anyukájuk mögött!